

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นพื้นฐานอันสำคัญของการพัฒนาและเป็นเครื่องชี้นำสังคม ผู้ได้รับการศึกษาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กองสารสนเทศ 2544 :51)

ปัจจุบันประเทศไทยได้กำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 2 ว่าด้วย สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ มีร่างกายทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ (กรมสามัญศึกษา, กองการศึกษาเพื่อคนพิการ 2543 : 4) จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นจึงมีผลให้กระทรวงศึกษาธิการได้เร่งประสานความร่วมมือดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครอบคลุมเด็กทุกกลุ่มเป้าหมายและพร้อมที่จะดำเนินการให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

การจัดการศึกษาเพื่อคนพิการของประเทศไทยในปัจจุบัน มีการจัดการศึกษาใน 3 ลักษณะ กล่าวคือ จัดในรูปแบบโรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ และการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติทั่วไป การจัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนเฉพาะความพิการนั้นในปัจจุบันจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความบกพร่อง ใน 4 ประเภทความพิการประกอบไปด้วย เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (กรมสามัญศึกษา, กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กระทรวงศึกษาธิการ 2543 : 6) ซึ่งเด็กที่มีความบกพร่องทั้ง 4 ประเภทที่กล่าวข้างต้น จำเป็นต้องได้รับการศึกษาที่จัดขึ้นเฉพาะ มีหลักสูตรที่ยืดหยุ่น มีสื่อ

การเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลที่เหมาะสม เนื่องจากระบบการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนปกติโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมที่จะรับเด็กที่มีความบกพร่องทั้ง 4 ประเภท เข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ

กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา (2543:10) กล่าวว่าการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในปัจจุบันมีการจัดการศึกษา ใน 2 รูปแบบ คือ การจัดการศึกษาในรูปแบบของโรงเรียนเฉพาะความพิการ และการจัดการศึกษาในรูปแบบเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จะประกอบด้วย การเรียนภาษามือ การฝึกพูดฝึกฟัง และการเรียนหลักสูตรทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ

ศรียา นิยมธรรม (2535:115) กล่าวว่าไว้ว่า ปัญหาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ ภาษา หรือการสื่อสารกับผู้อื่น ยังมีการสูญเสียการได้ยินมากเท่าใด พัฒนาการทางภาษาก็จะยิ่งล่าช้าและบกพร่องมากขึ้นเท่านั้น โดยมีผู้กล่าวว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวนมากมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเด็กปกติ อันเนื่องมาจากปัญหาทางภาษา และทักษะทางภาษาซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ปัญหาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ ภาษา หรือการสื่อสารกับผู้อื่น ซึ่งทำให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความยากลำบากในการสื่อสารกับคนปกติ เกิดความอึดอัดคับข้องใจ เกิดการแยกตัวจากสังคมคนปกติ เกิดปัญหาทางพฤติกรรมอื่นๆตามมา ดังที่ ศรียา นิยมธรรม (2535 : 79) กล่าวว่าไว้ว่า มีรายงานหลายฉบับหรือบทความหลายบทความกล่าวถึงคนหูหนวก หูตึง ว่าเป็นคนเอาแต่ใจตนเอง ก้าวร้าว ขี้ระแวงไม่ไว้วางใจใคร จุนเจียว ใจน้อย โกรธง่าย ไม่มีวุฒิภาวะ ทั้งยังกล่าวกันว่าบุคคลประเภทนี้เป็นผู้ที่ยาก อะไรชาวเป็นชาว ดำเป็นดำ ไม่มีความยืดหยุ่น จึงมักมีปัญหาในการปรับตัวและเมื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบกับเด็กปกติแล้วพบว่า พฤติกรรมการปรับตัวบางอย่างของคนหูหนวกจะมีปัญหามากกว่าคนปกติถึง 5 เท่า

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเมื่ออยู่ในชั้นเรียน ถ้าเด็กไม่ได้รับการพัฒนาและช่วยเหลือในการเรียน ขาดความเข้าใจใ้จากครู จะทำให้เด็กจะแสดงพฤติกรรมที่มีปัญหาในชั้นเรียน เช่น ไม่สนใจในการเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ก่อวุ่นวายนชั้นเรียน เนื่องจากเด็กหูหนวกขาดความยับยั้งชั่งใจ การควบคุมตนเอง นักเรียนหูหนวกจึงแสดงพฤติกรรมออกมาตามความรู้สึก และความคิดของตน โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสม

การแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้วิธีหนึ่งคือ กระบวนการควบคุมตนเอง ดังที่ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 111) กล่าวว่าไว้ว่า การควบคุมตนเองเป็นวิธีการที่พึงประสงค์ที่สุดของการปรับพฤติกรรมเพราะหากว่าผู้รับการปรับพฤติกรรมรู้จักการควบคุมตนเองสามารถเข้าใจกระบวนการเรียนรู้เงื่อนไขผลกระทบ ก็จะช่วยให้เขาสามารถแสดงพฤติกรรม หรือมีการกระทำที่เหมาะสมตลอดทั้งสามารถตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการแสดง

พฤติกรรมต่างๆของเขาและเมื่อผู้รับการปรับพฤติกรรมสามารถรู้จักการควบคุมตนเองแล้ว ความจำเป็นที่จะต้องอาศัยผู้ปรับพฤติกรรมต่อไปอีกนั้นก็ยุติลง สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2541:27) ได้กล่าวถึงวิธีการปรับพฤติกรรมที่สามารถปรับพฤติกรรมให้คงอยู่ (Maintenance) และการแผ่ขยายของพฤติกรรม (Generalization) คือ การใช้วิธีการควบคุมตนเอง (Self Control) ซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้ถูกปรับพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดพฤติกรรม เป้าหมายโดยไม่ต้องอาศัยคนอื่นมาคอยควบคุมพฤติกรรมหรือให้การเสริมแรงและการลงโทษ สำหรับวิธีการควบคุมตนเองนี้ เป็นวิธีหนึ่งที่น่าสนใจเพื่อเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ มีผู้สนใจศึกษาและใช้วิธีการควบคุมตนเองในการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหายุ่งหลายท่าน เช่น นางเยาว์ แคนสุข (2540) ได้ศึกษาผลการใช้วิธีการควบคุมตนเองและการชี้แนะด้วยวาจาของครูที่มีต่อการปรับพฤติกรรมลอกงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 คน ผลปรากฏว่าวิธีการควบคุมตนเองสามารถลดพฤติกรรมลอกงานดีกว่าการชี้แนะด้วยวาจาของครู และ ลำไย สายโงน (2542) ได้ศึกษาผลของการใช้วิธีการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 คน ผลปรากฏว่านักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากงานวิจัยข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า การควบคุมตนเองสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่พึงประสงค์ให้น้อยลงหรือหมดไป และสร้างพฤติกรรม เสริมจิตลักษณะ หรือบุคลิกภาพที่ดีงาม ซึ่งยังขาดอยู่ให้มากขึ้นได้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของโปรแกรมการควบคุมตนเองต่อการลดพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนในชั้นเรียน มีความตั้งใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียน ทำให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนที่ดี และสามารถอยู่ร่วมในสังคมกับบุคคลอื่นๆได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการควบคุมตนเองต่อการลดพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนลดลงหลังจากใช้โปรแกรมการควบคุมตนเอง

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่มีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนในชั้นเรียน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ ประจำปีการศึกษา 2549 จำนวน 1 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

วิธีการคัดเลือกตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

- 1.ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา เสนอชื่อนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียน
- 2.นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนสูงจากการสังเกตของผู้วิจัย ในพฤติกรรม 3 อย่าง คือ ลุกเดินไปมาขณะเรียน พูดคุยกับเพื่อนขณะเรียน นำนางานของวิชาอื่นหรือกิจกรรมอื่นมาทำขณะเรียน
- 3.เป็นผู้ที่ยอมรับว่าตนมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียน และต้องการปรับปรุงแก้ไขตนเอง
- 4.มีเวลาเรียนในชั้นเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ในภาคการศึกษาที่ผ่านมา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

- 1.ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โปรแกรมการควบคุมตนเอง
- 2.ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1.พฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแสดงออกในชั้นเรียนขณะที่ครูสอน โดยพฤติกรรมดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนเองและเพื่อนนักเรียนคนอื่น โดยประกอบด้วยพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1.1 ลุกเดินไปมาขณะเรียน หมายถึง ขณะที่ครูสอน นักเรียนลุกออกจากที่นั่งแล้วเดินไปมาในชั้นเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น เดินไปแกล้งเพื่อน เดินออกนอกชั้นเรียนโดยไม่ขออนุญาตครู เดินไปมาในชั้นเรียนโดยไม่มีจุดมุ่งหมาย

1.2 พูดคุยกับเพื่อนขณะเรียน หมายถึง ขณะที่ครูสอน นักเรียนพูดคุยกับเพื่อนในชั้นเรียนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน

1.3 นำงานของวิชาอื่นหรือกิจกรรมอื่นมาทำขณะเรียน หมายถึง ขณะที่ครูสอนนักเรียนทำงาน หรือกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนขึ้นมาทำโดยไม่สนใจกิจกรรมการสอนของครู เช่น นำใบงานของวิชาอื่นขึ้นมาทำ

2.โปรแกรมการควบคุมตนเอง(Self Control Program) หมายถึง กระบวนการที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถกำกับตนเอง ควบคุมตนเองให้กระทำและแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง ซึ่งประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 นักเรียนกำหนดหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเงื่อนไขการเสริมแรง โดยให้นักเรียนตอบแบบสำรวจตัวเสริมแรง เพื่อให้แลกเปลี่ยนในการให้แรงเสริมเมื่อนักเรียนปฏิบัติตามเงื่อนไข

ขั้นที่ 3 นักเรียนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง

ขั้นที่ 4 นักเรียนประเมินพฤติกรรมตนเอง

ขั้นที่ 5 หากนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนลดลงตามเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับการเสริมแรงตามที่นักเรียนได้เลือกไว้ในขั้นที่ 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ได้รับการปรับพฤติกรรมด้วยโปรแกรมการควบคุมตนเองจะมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนลดลง

2. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ได้รับการปรับพฤติกรรมด้วยโปรแกรมการควบคุมตนเองจะมีสมาธิ การจดจ่อ การยับยั้งชั่งใจและสามารถควบคุมตนเองในการทำกิจกรรมต่างๆในขณะเรียนดีขึ้น

3. เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษารวมถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน